

Надольська Ю. А.

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
(Запоріжжя, Україна)*

Єпіфанцева Л. А.

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
(Запоріжжя, Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Впровадження технологій візуалізації в освітній процес є одним із найбільш дієвих способів інтенсифікації вивчення німецької мови. Це зумовлено здатністю візуальних образів полегшувати кодування та репродукцію лексичних одиниць і складних граматичних конструкцій, що безпосередньо впливає на рівень сформованості ключових компетентностей, які базуються на концепції комунікативної стратегії та забезпечують готовність здобувача до повноцінної мовленнєвої діяльності в сучасному німецькомовному суспільстві.

Теоретичне підґрунтя дослідження базується на працях Р. Докінза, Р. Броуді (Brodie, 2004, 58-64; Dawkins, 2006, 104-117) та ін., які визначили мем як фундаментальний культурний реплікатор. Сучасні вітчизняні науковці В. Бойта, О. Дзюбенко, Л. Наконечна, А. Приходько, А. Рязанов, К. Соколова (Дзюбенко, 2016, 375-379; Приходько, 2021, 293-298; Рязанова, 2018, 9-13; Соколова, 2012, 118-123) та ін. розвивають цей напрям, акцентуючи увагу на лінгвокомунікативних аспектах інтернет-мемів як специфічних одиниць мережевого дискурсу.

Актуальність впровадження мемів зумовлена зміною когнітивного профілю сучасних здобувачі освіти. Домінування візуального та «кліпового» мислення спричиняє запит на фрагментарну, графічно насичену інформацію. У цьому контексті німецькомовні меми виступають джерелом «живої» мови, транслюючи

актуальний сленг, іронію та специфічні соціокультурні коди німецької молодіжної культури Німеччини, які складно передати через традиційні лінії тексту.

Використання інтернет-мемів забезпечує комплексну навчальну дію завдяки поєднанню візуального ряду та лаконічного вербального компонента, що забезпечує: оптимізацію засвоєння матеріалу (асоціативний зв'язок між зображенням та фразою пришвидшує запам'ятовування); соціокультурну інтеграцію (розуміння підтексту мему сприяє розвитку міжкультурної комунікації); розвиток цифрових навичок (підготовка студентів до повноцінної взаємодії в іноземному цифровому просторі).

Ефективність впровадження мемів в освітній процес залежить від їхньої типологічної відповідності дидактичними цілями. Виокремлюють наступні групи:

- за структурою: текстові, зображальні та комплексні;
- за методичною функцією: меми-інформатори (презентація граматичного або лексичного явища), меми-ілюстратори (візуалізація винятків) та меми-релаксатори (зняття емоційної напруги). Специфічним типом є лінгвістичні меми, що базуються на грі слів (пароніми, полісемії), що є особливо актуальними для німецької мови (Дзюбенко, 2016, 375-379; Приходько, 2021, 293-298; Рязанова, 2018, 9-13; Соколова, 2012, 118-123).

Інтернет-меми виступають джерелом актуальних соціокультурних референцій та ідіоматики. Робота з ними дозволяє майбутнім філологам опанувати прагматичні норми німецькомовного спілкування, розпізнавати іронію та сарказм (Рязанов, 2018, 9-13). Інтертекстуальність мема спонукає здобувачів до вивчення історичного та культурного контексту, що значно розширює лінгвокраїнознавчу компетенцію.

Зауважимо, що використання генераторів мемів та інтерактивних платформ у процесі викладання німецької мови трансформує роль здобувача з пасивного

реципієнта у творця медіа-контенту. Це сприяє подоланню мовного бар'єра, підвищує мотивацію та забезпечує довготривале запам'ятовування складних конструкцій завдяки емоційному залученню.

Наприклад, в основі наведеного лінгвістичного мему лежить мінімальна пара – слова, які відрізняються лише однією фонемою, що повністю змінює значення слова: 1. Engel (янгол) – символ чистоти, слухняності та ідеальної поведінки. 2. Bengel (бешкетник) – розмовне позначення неслухняної, часто хитрої або надто активної дитини. Зміна лише однієї літери кардинально трансформує образ, створюючи комічний ефект через контраст очікувань. Таке римування полегшує запам'ятовування цілої смислової пари слів. Окрім того мем візуалізує абстрактні поняття «слухняність» та «бешкетування», а застосування гумору на занятті зменшують стрес і страх перед помилкою, робить процес навчання «живим».

Використання лінгвістичної гри на основі паронімічних пар у форматі мему сприяє реалізації когнітивної візуалізації. Це дозволяє здобувачу не просто вивчити лексему, а зрозуміти її стилістичне забарвлення та місце в культурному

контексті. Контраст між нормативною поведінкою (*Engel* - янгол) та відхиленням від неї (*Bengel* - бешкетник) створює стійку асоціативну конотацію, що гарантує перехід слова від пасивного до активного словникового запасу. Рекомендується використовувати цей мем на різних етапах заняття – введення або закріплення лексики до теми «Charakter/Erziehung» для стимуляції застосування антонімів, під час фонетичної розминки для відпрацювання вимови голосних та чіткої артикуляції приголосних на початку слова, або ж як творче завдання – запропонувати студентам продовжити історію, використовуючи цей мовний зворот.

Отже, інтернет-мем є релевантним інструментом сучасної лінгводидактики, який дозволяє комплексно формувати комунікативну компетентність, інтегруючи мовні знання з навичками критичного мислення та медіаграмотності в єдиний освітній простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дзюбіна, О. І. (2016). Класифікація, структура та функціонування інтернет-мемів в соціальних мережах Twitter та Facebook. *Молодий вчений*, № 2, С. 375-379.
2. Приходько, А. (2021). Дидактичний потенціал використання інтернет-мемів у процесі мовної підготовки здобувачів вищої освіти із числа іноземних громадян. *Актуальні питання гуманітарних наук*, В.39, Т. 2. С. 293-298. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-2-47>
3. Рязанов, А. С. (2018). Мем як комунікативна одиниця: синхронія та діяхронія поняття. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Харків, С. 9-13.
4. Соколова, К. В. (2012). Меми як засіб комунікації в Інтернет-середовищі. *Збірник наукових праць*. Харків: ХАІ, № 1, С. 118-123.
5. Brodie, R. (2004). *Virus of the Mind: The New Science of the Meme*. Integral Pub. 256 p.
6. Dawkins, R. (2006). *The Selfish Gene*. Oxford. University Press. 384 p. URL: <https://alraziuni.edu.ye/uploads/pdf/The-Selfish-Gene-R.-Dawkins-1976-WW-.pdf>